

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Keskonnaminister
määrus
algtekst-terviktekst
09.01.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 30.12.2022, 16

Kaitsealuste võtmeheinade püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri

Vastu võetud 28.12.2022 nr 60

Määrus kehtestatakse [looduskaitseaduse](#) § 10 lõike 2, § 11 lõike 1 ja § 12 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Kaitsealuste võtmeheinade püsielupaikade kaitse-eesmärk

(1) Määrusega võetakse kaitse alla Vabariigi Valitsuse 20. mai 2004. a määruse nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” § 1 lõike 1 punkti 3, § 1 lõike 1 punkti 4 ning § 5 lõike 3 punkti 12 kohaselt I kaitsekategooriasse kuuluvate liikide harulise võtmeheina (*Botrychium matricariifolium*) ja virgiinia võtmeheina (*Botrychium virginianum*) ning II kaitsekategooriasse kuuluva liigi kummeli-võtmeheina (*Botrychium multifidum*) väljaspool kaitsealasid ja hoiualasid asuvad kasvukohad, mida tuleb kaitsta liikide soodsa seisundi tagamiseks.

(2) Kaitsealuste võtmeheinade püsielupaikade (edaspidi *püsielupaik*) maa-ala kuulub sihtkaitsevööndisse, välja arvatud Kostkova, Varese, Jälevere, Kuutsi ja Mustanina püsielupaik, mis kuuluvad vastavalt kaitsekorra eripärale piiranguvööndisse.

(3) Püsielupaigas tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Püsielupaikade asukohad

(1) Ida-Viru maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) **Arvilavirgiinia** ja kummeli-võtmeheina püsielupaik Alutaguse vallas Arvila külas;
- 2) **Auverevirgiinia** võtmeheina püsielupaik Narva-Jõesuu linnas Auvere külas;
- 3) **Kuningakülavirgiinia** võtmeheina püsielupaik Alutaguse vallas Kuningakülas;
- 4) **Mustaninavirgiinia** võtmeheina püsielupaik Narva-Jõesuu linnas Mustanina külas.

(2) Järva maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) **Rassivirgiinia** võtmeheina püsielupaik Türi vallas Rassi külas;
- 2) **Saueauguvirgiinia** võtmeheina püsielupaik Türi vallas Saueaugu külas.

(3) Tartu maakonnas võetakse kaitse alla **Kargajavirgiinia** võtmeheina püsielupaik Peipsiääre vallas Kargaja ja Põdra külas.

(4) Viljandi maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) **Iiavirgiinia** võtmeheina püsielupaik Põhja-Sakala vallas Iia külas;
- 2) **Jälevere** harulise võtmeheina püsielupaik Põhja-Sakala vallas Jälevere külas.

(5) Võru maakonnas võetakse kaitse alla:

- 1) **Kostkovakummeli-võtmeheina** püsielupaik Setomaa vallas Kostkova külas;
- 2) **Kuutsiharulise** võtmeheina püsielupaik Rõuge vallas Kuutsi külas;
- 3) **Varese** harulise võtmeheina püsielupaik Võru vallas Varese külas.

(6) Püsielupaikade välis- ja vööndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaartidele¹.

§ 3. Püsielupaikade valitseja

Püsielupaikade valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas² on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja võõndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, pidada jahti ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu püsielupaigas.

(2) Püsielupaigas on lubatud:

- 1) sõidukiga sõitmine teedel;
- 2) jalgrattaga sõitmine radadel;
- 3) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine järelevalve- ja päästetöödel, püsielupaiga valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, püsielupaiga valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud tegevusel;
- 4) rahvaürituse korraldamine Kuutsi püsielupaigas selleks ettevalmistatud kohas.

(3) Püsielupaigas on püsielupaiga valitseja nõusolekul lubatud:

- 1) rahvaürituse korraldamine;
- 2) lõkke tegemine;
- 3) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus ja koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile.

§ 6. Keelatud tegevus

(1) Püsielupaigas on keelatud telkimine.

(2) Püsielupaiga valitseja nõusolekuta on püsielupaigas keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatisel kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda veeluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatisi;
- 8) jahiulukeid lisaõõta.

§ 7. Vajalik tegevus

Poollooduslikel kooslustel on vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus, nagu puu- ja põõsarinde harvendamine, niitmine, loomade karjatamine. Metsakooslustel on vajalik häilude rajamine.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Püsielupaiga valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab püsielupaiga valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada püsielupaiga kaitse-eesmärgi saavutamist või püsielupaiga seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole püsielupaiga valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud püsielupaiga valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta püsielupaiga kaitse-eesmärgi saavutamist või püsielupaiga seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk

Sihtkaitsevöönd

§ 9. Sihtkaitsevööndi määratlus

Sihtkaitsevöönd on püsielupaiga maa-ala seal väljakujunenud või kujunevate metsa- ja niidukoosluste, seal leiduvate virgiinia võtmeheina ja muude kaitsealuste liikide kasvukohtade säilitamiseks.

§ 10. Lubatud tegevus

Püsielupaiga valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd;
- 2) olemasolevate rajatiste hooldustööd.

§ 11. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstamine, välja arvatud püsielupaiga valitseja nõusolekul tee- ja tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbena rajatise püstamine püsielupaiga tarbeks või püsielupaigas paikneva kinnistu tarbeks;
- 4) uue maaparandussüsteemi rajamine.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

Piiranguvöönd on püsielupaiga maa-ala seal väljakujunenud niidukoosluste, seal leiduvate harulise võtmeheina, kummeli-võtmeheina ja muude kaitsealuste liikide kasvukohtade säilitamiseks.

§ 13. Lubatud tegevus

Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi,
- 2) raie, välja arvatud uuendusraie Mustanina püsielupaigas, kusjuures Mustanina püsielupaigas tuleb sanitaarraiel koosluse loodusliku tasakaalu, liikide ja koosluse vanuse mitmekesisuse säilitamiseks raiejärgne täius säilitada vähemalt 30% ning üksikpuude rinnet säilitada vähemalt 40 tm mahus.

§ 14. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstamine, välja arvatud rajatise püstamine püsielupaiga valitseja nõusolekul;
- 2) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) uue veekogu rajamine;
- 5) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 6) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud põllumaadel;

(2) Piiranguvööndis on keelatud puidu kokkuvedu külmumata pinnaselt. Püsielupaiga valitseja võib lubada puidu kokkuvedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 15. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 16. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 4. oktoobri 2021. a käskkirjaga nr 1-2/21/403 algatatud haldusmenetluses, mille ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 17. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹Looduskaitseaduse § 53 lõike 2 alusel ei avaldata Riigi Teatajas püsielupaikade kaarte, nendega saab tutvuda Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaametis või keskkonnaregistris.

²Määruse seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumis ja Keskkonnaametis.

Madis Kallas
Minister

Meelis Münt
Kantsler

Lisa 1 Arvila virgiinia võtmeheina ja kummeli-võtmeheina püsielupaik

Lisa 2 Auvere virgiinia võtmeheina püsielupaik

Lisa 3 Iia virgiinia võtmeheina püsielupaik

Lisa 4 Jälevere harulise võtmeheina püsielupaik

Lisa 5 Kargaja virgiinia võtmeheina püsielupaik

Lisa 6 Kostkova kummeli-võtmeheina püsielupaik

Lisa 7 Kuningaküla virgiinia võtmeheina püsielupaik

Lisa 8 Kuutsi harulise võtmeheina püsielupaik

Lisa 9 Mustanina virgiinia võtmeheina püsielupaik

Lisa 10 Rassi virgiinia võtmeheina püsielupaik

Lisa 11 Saueaugu virgiinia võtmeheina püsielupaik

Lisa 12 Varese harulise võtmeheina püsielupaik